

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

De Tempore Hyemales

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Feria. iiii. post. iiii. d[omi]nicam. xl.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30599

me ipso non venit: sed est verus qui misit me
 que vos nescitis. *Chrysostomus.* Ex prius simo
 nibus eos capit. *Quia* enim dixerat: cum vene-
 rit christus nemo scit unde sit. *Quid* dicit se christum
 esse: quoniam a patre venit que ipsi nesciebant.
 Et quia verba eius irritauerat iudeos: qui
 simulabant se scire: ideo querebant eum apprehen-
 dere: sed nemo misit in illum manus:
 quia nondum venit hora eius. *ut ait Augustinus.* quia
 nondum volebat. *Chrysostomus.* Vide furorē eorū
 inuisibiliter defrenatum. *Multi* autē de
 turba crediderunt in eum. *Ideo* non fuit fru-
 stra doctrina christi. *Augustinus.* *Huiles* et pau-
 peres saluos faciebat dominus. *Turba* enim que
 sua egritudine cito vidit: et illius medici-
 na sine dilatione cognouit. *Has* igitur veri-
 tates considerate et verba dei diligenter ar-
 tēdite: et cum humilitate recipite *ut* sic medici-
 na salutarē a domino capiat. *Exemplum* legitur
 que fuit quidam comes lubricus supbus et ma-
 liciosus qui et in peccatis diu vixit. *Cōti-*
git autē die quadam eum intrare ecclesiam et ser-
 monē audire: et audiuit predicare illud *Eze-*
chielem. *In* quacumque hora. *Et* *unde*
 ad seipsum reuerſus ipſorauit dei misericordiam
ut sibi indulgeret quia de cetero ei usque ad
 mortē seruire velle. *Postmodum* ergo mundum
 deseruit et religionē intrauit et deo fideliter
 seruiuit. *Et* post eius mortē inuentum est su-
 per eius sepulcrum scriptum *Isais* aureis illud di-
 ctum psalmi. *Et* loquitur dominus inſpirauit eum.

Tertio arti. Audistis et. *Cauete* ne si-
 tis siles iudeis que de lege glabam nec tamen
 legem seruabant. *Non* si fueritis in culpa in-
 crepationem domini atque condemnationem
 nem simul cum eis habebitis sustinere.
Nam sicut habet extra de *psalmi.* *Trāslato*
 quod de vno dicitur: necesse est *ut* de alio simili
 intelligat. *Et* quoties ex vna radice v-
 ciū nascitur: non est *ut* vna lege tollatur.
De nuptiis. *Si* libertas et. *ff.* de legibus
 et senatusconsulti. *Pone* casum de similibus
 in furto aut homicidio et applica. *Non* enim
 dubium est quin condemnandi sint a domino omnes
 diuine legis transgressores. *Unde* dicitur
 in cano. *Iude.* *Ecce* venit dominus facere iudi-
 cium in omnes et arguere omnes impios de omnibus
 operibus impietatis eorum et.

Feria, iij. post, iij. dñicam. xl.

Ecce ascen-
 de

de. *Lauamini* mundum estote
Esai. *U*rydelz digni sit
 ascēdere hierosolimā. *Ad* hanc autē lo-
 tionē tota horat epla tria faciedo. *Pri-*
 mo ponendo informatiuā exhortationē.
De Lauamini. *vsq;* defendite viduā.
Secundo inductiuā pmissionē. *cū* dicit. *Uen-*
ite. *et.* *Si* fuerit. *et.* *q.* *d.* *Quisq;* sint pec-
 cata uestra: *delebo* ea: et conscientiam lauabo
 si feceritis que dixi. *Tertio* ponit certitudi-
 catiuā cōfirmationē. *Cū* ait. *Dicit* dominus
 ops que scilicet mentiri non potest.

Ecce et.
Primus arti. *An* satisfactio exterior
 inuncta peccatis cōfessis: et postea
 in mortali facta: sit iteranda. *Quia* sicut non
 reconciliat deo. *Extra.* *Quia* implet pre-
 ceptum sibi iniunctum videtur satisfecisse peccat-
 pro. *Risio* *fm* sco. in. *iiij.* *dis.* *xv.* *Et* in
 mortali: de que et non penitet: nec actu nec ha-
 bitu: *explēdo* penam sibi prius iniunctam
 pro peccatis de quibus penituit et fuit ab-
 solutus: vere satisfactio exterior pro illis. *Sed*
 duplex est satisfactio. *Una* reconciliati-
 ua ad amicitiam: et talis non est ista. *Alia* ē
 adquisitiua pene soluende: et talis est ista
Et ad hanc sufficit que sit voluntaria. *Nam*
 et in humanis emendis: sufficit solutio pene:
 quous esset inuoluntaria. *Hec* *sco.* *Beat-*
us autē boni dicit. que satisfactio de vi hominis
 importat diuinā acceptationē: reconcilia-
 tionē: et amicitiam. *Sine* gratia autē et chari-
 tate. *impossibile* est deo placere et opa eius
 acceptari. *Ideo* nec satisfactio est possibi-
 le. *Hec* *boni.* *Pro* *sūd.* *Non* possumus
 ex nobis deo satisfacere. *Uñ* dicit *ps.* *vij.*
Ethi. *Deo* reddi non potest dignus honor.
De tamē ex sua bonitate cōrērat si faci-
 mus quod in nobis est. *Sed* heu pauci hoc faciunt. *Nā*
 pauci etiā in bono proposito pſeuerant: cito
 ad peccatum redeunt. *Uñ* *Quid.* *li.* *Verā.*
Heu contra homines rerum incōstantia versat
Ideo pauci bene satisfaciunt. *Sed* queri-
 tur. *An* satisfactio et. *Dic* *rū.* *vs.* *Et* que
 concludit que satisfactio completa in morta-
 li non valet ad ascēdendū hierosolimā:
 quoniam omnes in mortali existentes sunt in
 odio dei. *ps.* *Disti* omnes qui operant

Iniquitatem. **Eccl. xij.** Altissim^o odio h^o peccatores. Ideo nec sue operatioes pol sunt esse grate deo. **Figura. Genes. iij.** Resperit dñs ad abel z ad munera eius. Nota q^o pmo d^r ad abel: quonia iō muner^o ra eius placuerunt: quia eius psona place bat. Expone et applica notando de pecca toribus illud **Eia. lix.** Opera eoz inuilita Non enim vitia esse possunt nisi sit pura cōscientia. Non potest autē esse pura cō scientia sine charitate. **Figura in euan/ gelio hodierno. Joā. ix.** Cecus lauit oculos in natatoria siloe: z sic illuiat^o ē. Spi ritualiter siloe interpretatur missus. Et bene signat ignem charitatis qui a deo mittitur. **Juxta illud Thren. j.** De celo misit ignē in ossibus meis. **Iste est ignis purgatiuus. Grego.** Tanto peccator ubi/ go amplius cōsumitur q̄nto peccatoris cor maiori charitatis igne cōcremat.

Tertius articulus. In euangelio: qd̄ scribit Jo. ix. tria sunt cōtempnenda quorū cōsideratio debet nos inducere ad penitētiā vt disponamur ad ascendendūz hierosolymā.

Primū ē christi incōprehēbilis sapia.

Secūm est sua mirabilis potētia.

Tertū est sua desiderabilis beniuolen tia.

Primū igit zc. Quā ondit rñdendo ad interrogatiōē discipuloz de ceco nato. Nam vt d^r. euāgelii. Præterit̄ iesus vi/ dit hōmā cecū a natiuitate. Et interro. eū d^r. eus. Rabbi quis peccauit: hic aut parentes eius vt cecus nasceret: Rñdit il le. Neq^o hic peccauit neq^o parentes eius zc. q. d. neq^o pctō suo cecus est: neq^o pecca to parentum. Sed ratio cecitatis ei^o est vt opera dei. zc. Unde notandū fm ma. in. iij. dis. xv. Et greg. in mora. li. j. Aliqñ infligitur adueritas in cumulū meritoz sicut ad probatiōē **Exēplū in iob. Job. j. z. ij. **Ite in paulo naufragante. Act. xx. vij.** Aliquando ad purgatiōē siue correctio/ nem. **Exemplo in illo cui dicitur. Jo. i. v.** Ecce sanus factus es: iam noli ampli^o pec care ne deterius aliquid tibi cōtigat. **Ite in maria sorore moysi. Nūeri. xij.** Unde notandum fm **Bonaueñ. in. iij. distinc. j.** Pena comparatur ad punitū: z sic nō pla**

cer deo: comparatur etiam ad meritū scz punientē culpā: z sic deo placet inq̄ntū est iust^o. Comparatur etiam ad finē vel ad effectū: puta ad iustificatiōē peccatoris: z sic placet deo inq̄ntū est misericors. **Nō primo delectat de^o in pena fm q^o pena: s^z h^o q^o iusta v^l iustificatoriā. Hoc bonū. Ali quando infligit ad punitiōē tm̄: z hec ē initiū quoddā in infernum. **Exēplū in herode Actu. xij. z in antiocho. ij. Sach. ix.** De huiusmodi d^r. **Hiere. xvij.** Induc su per eos diē afflictiois z duplici cōtritione cōtere eos. Aliquādo ad preseruatiōem sicut testat paul^o de seipso dicēs. Ne ma/ gnitudo reuelationū extollat me datus ē mihi stimulus carnis mee zc. Aliqñ ad diuine virtutis declaratiōē sicut in ceco nato. **De pdictis nota istos p. Ut probet aut purget/ aut puniat/ aut tueat. Ut chri sti pateat gloria/ pena datur. De hoc aut ceco di. Chryf. Sed nunquid iste iniusta passus est: S^z ego beneficiū accepisse di/ co p cecitatem. Per hanc enim interioribz resperit oclis: qui v̄ro ex nō eē ad esse eū deduxit: potestātē habebat absq^o iniuriā z ita eū dimittere. Sequitur De oportz operari opa eius qui misit me donec dies est. Chryf. i. licet hoibus credere in me donec vita hec consistit. Sequitur. venit enim nox quando nemo potest operari. Chryf. Nox dicta ē fm illō. Projicite in tenebras exteriores. Ibi enī erit nox: vbi nemo poterit operari: sed recipere qd̄ hic operatus est. Sequit. q̄ditū sum in mun^o do: lux sum mundi. **Aug^o.** Dies presentie christi vsq^o in cōsumatiōem seculi. Ipse ei dicit. Ecce ego vobiscuz sum vsq^o ad cō sumatiōem seculi. **Secūm est sua mi/ rabilis potētia in ceci illuminatiōe. Cū enim hec dixisset expuit in terrā: vt osten/ deret hūanitatē suam organum esse di uinitatis. Et fecit lutuz ex spūto z linitit lutum sup oculos meos. Spūaliter. Pec cator cecus illuminatur ex linitiōe luti super oculos mentis. id est ex terrene fra gilitatis consideratiōe et humane vi/ litatis. **Job. decio. Vemento queso q^o sicut lutum feceris me. Et vade z lava in natatoria siloe: qd̄ interpretat miss^o Ab/ ijē q^o lauit z venit videns. Notādū q^o siloa********

V. Feria. v. post Letare

fontis est ad pedem montis sion descendendo in vallem Josaphat qui non iugibus aquis sed certis horis per creta terrarum ebullit ter vel quater in ebdomada, ex quibus collectis non longe a fonte fiebat quasi stagnum: quod modo piscina: modo naratorum dicitur. Spiritualiter peccatorum: hiatus considerationis sue terrene fragilitatis et sic humiliat mittit ad naratoria sive ad sacram penitentiae in qua operatur Christus pro nobis missus. Augustinus. Nulli ille fuisset missus nemo nostrum fuisset ab iniquitate dimissus. Sequitur. Itaque victima quae viderant eum prius. et visus elegerunt eum foras. Sed Chrysostomus. Et ista ceci constantia apparet quod forte quod sit veritas: et quod imbecille quod sit mendacium. Tertium est Christi desiderabilis benivolentia quam ostendit gratia cecum illuminatum a pharisaeis eiecitur extra synagogam: quia vixit venit ad eum et dixit ei: tu credis in filium dei? Chrysostomus. Interrogat non ignorans: sed volens seipsum notum facere: et ostendens quoniam multum appretiat eum et fide. De lio est enim vnus facies voluntate dei quae de ceteris mille iniquis. Lecus autem nondum dominum noverat: quia non eum viderat. Iohannes dicit: Quis est dominus: ut credam in eum. Et dixit Iesus: Si videris eum. scilicet nunc postquam te inveni eiecitur: et quod loquitur tecum ipse est. Augustinus. Hodo lauat faciem cordis eius. Sequitur. Et ille ait: Crede domine. Et proiciens adoravit eum. Beda. In quo sumendum est argumentum et exemplum ut non erecta ceruice quis dominum roget: sed supplex in terram prostratus. Exemplum itaque bene consideratis: viros affectus exaltate ut via eleuet conscientia a peccatis: sic illuminamini: quod profecto fiet si veraciter persequamini. Exemplum plura narrat ysidorus in quodam sermone. Luidaz eremite dedit dominus gratiam cognoscendi secreta cordium: hic veniens ad ecclesiam in qua sacerdos confessiones audiebat: vidit quod intrabant nigrum ad ecclesiam quos diaboli contabant: angelus vero quasi tristes a remota ibant. Cum vero redirent: alibi demones recedebant et angeli accedebant: inter quos vidit unum quem demones catena ad collum posita ducebant cum gaudio quod ad confessionem accedens nigrior effectus est: et demones eum fortius ligauerunt. Quod videns eremita ad eum accessit: et quod viderat dicit. Unde peccator territus ait: Ego inquit in multis offendit: et crimine malignum occultauit. Quod dum postmodum confessus

fuisset: demones abierunt tristes et angeli cum gaudio accesserunt: quoniam mundus erat. Bern. Omnia in confessione lauantur. Tertius articulus. Audistis etc. Heu time dum est quod multi sunt ceci nolentes considerare principium neque finem. Cum dicat lex. scilicet de his qui notatur infamia. quod in initium spectandum. L. de nouo. co. componendo. Finis est attendendum. l. j. Cauete a tali cecitate: quoniam dixit Iux. di. ca. v. Lecus non est ordinatus. Poene casum et exponere di. quod nec ceci spiritualiter propter considerationis defectum ordinati sunt in ordinibus angelorum: sed magis ituri vbi est vmbra mortis et nihil etc.

Feria. v. post. iij. dominicam. xl.

Ece ascendi

mus etc. Venit mulier summitis ad heliseum. iij. Re. iij. Sic veniat anima ad Christum si velit ascendere hieronymum. In hac autem historia tres notande sunt mystice significatioes ad hoc dispositiue. Prima est significatio peccatoris: et hoc per sunamitum. Sunamitis enim interpretatur misera vel captiua: Iohannes significat aiam peccatricem: cuius filius. i. opus merito plus factum: mortuum est. Secunda est significatio timoris: et hoc per Biezem. Biezem enim interpretatur vallis visio: Iohannes significat timorem penitentem ex consideratione vallis gehenne: a qua quidem timor procedit: sed non sufficit ad spiritualem resurrectionem. Vel dicamus quod Biezem fecit legem veterem: quod est lex timoris quod non poterat animas suscitare a peccato. Vel etiam Biezem: quod videtur se iactantem quod ibat ad mortuum suscitandum: significat opus quod fit propter laudes hominum. Tercia est significatio amoris: et hoc per heliseum. Heliseus enim interpretatur dei mei saluator: vel dei mei salutare. et fecit amorem per quem anima saluatur et viuificantur opera mortificata. vel significat legem euangelicam quod est lex amoris quod suscitatur et facit oseritare septies. i. respondere et redere ad vniuersa bona opera: et hanc etiam dicit propter septiformem gratiam spiritus sancti. Vel etiam fecit opus quod fit propter laudem dei quod est meritum vite eterne.

Ece etc. Primus articulus. In opera satisfactoria extra charitatem facta adueniente charitate